

Prvi potpredsednik Vlade i ministar spoljnih poslova Republike Srbije Ivica Dačić u obraćanju na sednici Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o radu Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu zahvalio se generalnom sekretaru Guterešu i specijalnom predstavniku Taninu na podnetom izveštaju i ulozenim naporima u sprovođenju mandata.

Šef srpske diplomatije je rekao da Srbija veoma ozbiljno i odgovorno pristupa dijalogu sa Prištinom koji traje već skoro deceniju, kao i da je pre više od sedam godina, zajedno sa Hašimom Tačijem, u Briselu, nakon teških pregovora i velikih ustupaka sa naše strane, potpisao Briselski sporazum, a da je garant tog sporazuma bila Evropska unija.

Ministar je naglasio, da je u tom cenjenom telu, Priština obmanula, ne samo Srbiju, već i Evropsku uniju, jer je nakon njegovog potpisivanja, odbila da ga sprovede i formira Zajednicu srpskih opština sa obrazloženjem da nije u skladu sa ustavom tzv. Kosova.

„Mi godinama postavljamo Evropskoj uniji pitanje, koje sam i ovde postavljao više puta – da li uopšte možemo nazvati dijalogom i sporazumom nešto o čemu razgovaramo, dogovorimo se, potpišemo, a onda jedna strana kaže „mi nećemo sprovesti dogovoreno“. Pitam vas i sad – šta bi se desilo da je Srbija odlučila da ne sprovede svoje obaveze? Da li biste imali strpljenja, razumevanja i izgovora kao što ih imate za predstavnike Prištine već više od sedam godina? Srbija je, i pored svega ovoga, strpljivo nastavila da se zalaže za dijalog i primenu dogovorenog, uz nadu da će i drugi uvideti koliko štetu čitavom procesu nanosi ovakvo neprihvatljivo ponašanje Prištine. Ohrabruje nas to što je prošle nedelje, tokom posete Prištini, specijalni izaslanik Lajčak insistirao na punom sprovođenju postignutih sporazuma. Negativne reakcije Prištine na njegove izjave, međutim, govore o tome da tamo i dalje ne postoji politička volja neophodna za suštinski napredak u procesu dijaloga.“ – izjavio je ministar Dačić.

Ministar je rekao da je i sporazum iz Vašingtona Priština počela da krši u delu koji se odnosi na jednogodišnji moratorijum na aktivnosti u vezi sa priznanjem tzv. Kosova, tako što je nastavila da lobira za nova priznanja i na taj način urušava poverenje i obesmišljava dogovore postignute u dobroj veri.

„U Izveštaju koji danas razmatramo, kao i u većini izveštaja od uspostavljanja UNMIK, izražena je zabrinutost zbog velikog broja incidenata koji su usmereni prema Srbima na Kosovu i Metohiji. Međutim, uprkos apelu na lokalne vlasti da brzo reaguju kako bi pronašli počiniocima i javno obeshrabrili ovakve akte, za Srbe na Kosovu i Metohiji pravda je spora i nedostižna, a broj incidenata se ne smanjuje.“ – istakao je šef srpske diplomatije.

Ministar je rekao da čak i u vreme pandemije i dodatno otežanih uslova života akti usmereni protiv srpske zajednice se nastavljaju istim intenzitetom. Te je naveo da je pre samo par nedelja u selu Donja Brnjica, nadomak Prištine, Albanac je pucao na srpsku decu u dvorištu osnovne škole, a u selu Babin Most kod Obilića, pokušana je otmica srpske devojčice dok se vraćala iz škole.

„Napadi na povratničke porodice nikada nisu ni prestajali. Da ne spominjem sve slučajeve paljenja kuća, krađa i zastrašivanja.” – istakao je ministar.

Ministar je akcenat dao i srpskoj kulturnoj i verskoj baštini na Kosovu i Metohiji, te je ukazao i na pokušaje Prištine da prekroji istoriju, negirajući da su srpske crkve na Kosovu i Metohiji zaista srpske.

„Šta je sledeće, negiranje da su Srbi ikada živeli na Kosovu i Metohiji? O bahatosti Prištine prema kulturnoj baštini govore i ponovljeni pokušaji izgradnje puta kroz zaštićenu zonu manastira Dečani koji se nalazi na UNESCO-voj Listi svetske baštine u opasnosti.” – upitao je ministar Dačić.

„Da budem jasan, svaka žrtva zaslužuje pravdu i svaki zločinac mora biti kažnjen. Ali to mora da važi za sve. Srbija dvadeset godina ukazuje da je neophodno procesuirati i počinioce stravičnih zločina koje je teroristička Oslobođilačka vojska Kosova počinila nad Srbima, Romima i samim Albancima na Kosovu i Metohiji. Istovremeno, godinama od Prištine čujemo samo priče o albanskim žrtvama, stradanju nedužnih civila, „čistoj i neokaljanoj borbi” Oslobođilačke vojske Kosova. Formiranje Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva pre više od pet godina govori nam da postoji i druga strana priče.” – istakao je ministar Dačić.

„Nečuvena je i inicijativa o donošenju zakona o „zaštiti vrednosti tzv. Oslobođilačke vojske Kosova” u trenutku kada se podižu optužnice protiv njenih pripadnika za najteža krivična dela. Kako sve ovo nekome objasniti: aktuelni predsednik tzv. Kosova na sve načine pokušava da ukine sud, koji je sama Priština osnovala, kako bi izbegao optužnicu i suđenje za počinjene zločine. Kako objasniti to što se jednog dana u sedištu tzv. veterana Oslobođilačke vojske Kosova pojavila maskirana osoba i donela hiljade i hiljade dokumenata, uključujući i predloge optužnica, svedočenja zaštićenih svedoka sa njihovim imenima i podacima? Ovako nešto nismo videli ni u holivudskim trilerima.” – rekao je šef srpske diplomatije.

Ministar Dačić istakao je da je suvišno da ponavlja da je prisustvo UNMIK na Kosovu i Metohiji i dalje neophodno i da se očekuje da ova misija nastavi sa aktivnim sprovođenjem svog mandata, kao i da je podjednako važno i prisustvo EULEKS, zbog angažmana u oblasti vladavine prava i KFOR kao glavnog garanta bezbednosti.

„Razgovori koje smo nastavili u Briselu nisu laki, jer između nas i dalje postoje značajne razlike u pristupu, ali iskreno verujemo da je dijalog jedini mogući način da dugoročno rešimo naše probleme i obezbedimo bolje odnose, mir i stabilnost u regionu.” – rekao je ministar.

Šef srpske diplomatije svoje obraćanje zaključio je konstatacijom da smo početkom septembra načinili korak u dobrom smeru, kao i da je ekonomska saradnja važna za buduće političke dogovore, ali je naglasio i da je put do političke normalizacije dug.

Obraćanje prvog potpredsednika Vlade i ministar spoljnih poslova Republike Srbije Ivice Dačića

prenosimo u celosti:

„Poštovani gospodine predsedniče,
Cenjeni članovi Saveta bezbednosti,

Želim da se zahvalim generalnom sekretaru Guterešu i specijalnom predstavniku Taninu na podnetom izveštaju i naporima koje ulažu u sprovođenje mandata Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Prisustvo Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu i Metohiji, u nesmanjenom obimu, od izuzetne je važnosti za izgradnju trajnog mira, stabilnosti i bezbednosti u Pokrajini. Srbija veoma ozbiljno i odgovorno pristupa dijalogu sa Prištinom koji traje već skoro deceniju. Želim da vam ovom prilikom ukažem na probleme sa kojima smo se od njegovog početka suočavali, a koji traju i danas. Podsetiću vas, pre više od sedam godina, zajedno sa Hašimom Tačijem, ja sam u Briselu, nakon teških pregovora i velikih ustupaka sa naše strane, potpisao Briselski sporazum. Garant tog sporazuma bila je upravo Evropska unija, odnosno tadašnja visoka predstavница za spoljnu i bezbednosnu politiku Evropske unije Ketrin Ešton. U ovom cenjenom telu već sam govorio o tome – ne samo da je Priština obmanula Srbiju, ona je obmanula Evropsku uniju kao garanta sporazuma, jer je nakon njegovog potpisivanja odbila da ga sprovede i formira Zajednicu srpskih opština sa obrazloženjem da nije u skladu sa tzv. ustavom Kosova. Mi godinama postavljamo Evropskoj uniji pitanje, koje sam i ovde postavljao više puta – da li uopšte možemo nazvati dijalogom i sporazumom nešto o čemu razgovaramo, dogovorimo se, potpišemo, a onda jedna strana kaže „mi nećemo sprovesti dogovoreno“. Pitam vas i sad – šta bi se desilo da je Srbija odlučila da ne sprovede svoje obaveze? Da li biste imali strpljenja, razumevanja i izgovora kao što ih imate za predstavnike Prištine već više od sedam godina? Srbija je, i pored svega ovoga, strpljivo nastavila da se zalaže za dijalog i primenu dogovorenog, uz nadu da će i drugi uvideti koliku štetu čitavom procesu nanosi ovakvo neprihvatljivo ponašanje Prištine. Ohrabruje nas to što je prošle nedelje, tokom posete Prištini, specijalni izaslanik Lajčak insistirao na punom sprovođenju postignutih sporazuma. Negativne reakcije Prištine na njegove izjave, međutim, govore o tome da tamo i dalje ne postoji politička volja neophodna za suštinski napredak u procesu dijaloga.

Poštovani gospodine predsedniče, Ponoviću još jednom, Republika Srbija ostaje posvećena dijalogu koji vodi Evropska unija, iskreno verujući da je dijalog jedini pravi put za postizanje održivog rešenja za pitanje Kosova i Metohije. Zahvalni smo i Sjedinjenim Američkim Državama, predsedniku Trampu i njegovom izaslaniku Grenelu na posvećenosti i angažmanu jer je značajan korak napravljen i postizanjem dogovora o ekonomskoj normalizaciji 4. septembra u Vašingtonu. Pristupanje Prištine mini Šengenu važno je ne samo za ekonomiju, već i za svakodnevni, normalan život svih zajednica na Kosovu i Metohiji, ali i u čitavom regionu.

Nažalost, moram da kažem da je i sporazum iz Vašingtona Priština počela da krši u delu koji se odnosi na jednogodišnji moratorijum na aktivnosti u vezi sa priznanjem Kosova, tako što je nastavila da lobira za nova priznanja i na taj način urušava poverenje i obesmišljava dogovore postignute u dobroj veri. Siguran sam da svi delite mišljenje da smo do sada izgubili mnogo vremena. Sedam i po godina Priština neispunjavanjem preuzetih obaveza koči dijalog. Krajnje je vreme da počnu da se ponašaju ozbiljno i odgovorno i da sprovedu dogovoreno, kako ne bismo još sedam i po godina čekali na napredak u dijalogu.

Uvaženi članovi Saveta bezbednosti, Danas živeti život jednog Srbina na Kosovu i Metohiji je pravi podvig. Kao nigde u Evropi, Srbi na Kosovu i Metohiji postali su svakodnevna,

legitimna meta, samo zato što su druge nacije i vere. Ljudima se pale kuće, uzurpira i uništava imovina, skrnave groblja i crkve, porodice se napadaju i zastrašuju. Na društvenim mrežama se dele snimci gaženja srpske zastave, a širenje mržnje prema pripadnicima srpske zajednice ne jenjava.

U Izveštaju koji danas razmatramo, kao i u većini izveštaja od uspostavljanja UNMIK, izražena je zabrinutost zbog velikog broja incidenata koji su usmereni prema Srbima na Kosovu i Metohiji. Međutim, uprkos apelu na lokalne vlasti da brzo reaguju kako bi pronašli počinioce i javno obeshrabrili ovakve akte, za Srbe na Kosovu i Metohiji pravda je spora i nedostižna, a broj incidenata se ne smanjuje.

Čak i u vreme pandemije i dodatno otežanih uslova života akti usmereni protiv srpske zajednice se nastavljaju jednakim intenzitetom. Pre samo par nedelja u selu Donja Brnjica, nadomak Prištine, Albanac je pucao na srpsku decu u dvorištu osnovne škole. U selu Babin Most kod Obilića, pokušana je otmica srpske devojčice dok se vraćala iz škole. Napadi na povratničke porodice nikada nisu ni prestajali. Da ne spominjem sve slučajeve paljenja kuća, krađa i zastrašivanja.

Ne čudi tako, gospodine predsedniče, što se interno raseljena lica ne vraćaju na svoja ognjišta. Od njih 200.000, nakon više od dvadeset godina, održivi povratak ostvarilo je svega 1,9%. Iz Prištine možemo čuti da je svaki raseljeni koji je hteo da se vrati na Kosovo i Metohiju do sada mogao to da uradi, ali da se Srbi nisu vratili jer nisu želeli. Podaci Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR) govore drugačije, a u Izveštaju Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) se navodi „da je veliki broj raseljenih lica zainteresovan da se vrati, ali je mnogima i dalje uskraćena imovina ili se suočavaju sa ozbiljnim preprekama za povratak“. Kako ostvariti povratak kada bezbednost i dalje nije garantovana, kada ne postoji mogućnost da ostvare osnovna ljudska prava, pristup pravdi, pravo na imovinu, slobodu kretanja?

Ne mogu da ne spomenem ni srpsku kulturnu i versku baštinu na Kosovu i Metohiji i pokušaje Prištine da prekroji istoriju, negirajući da su srpske crkve na Kosovu i Metohiji zaista srpske. Šta je sledeće, negiranje da su Srbi ikada živeli na Kosovu i Metohiji? O bahatosti Prištine prema kulturnoj baštini govore i ponovljeni pokušaji izgradnje puta kroz zaštićenu zonu manastira Dečani koji se nalazi na UNESCO-voj Listi svetske baštine u opasnosti.

I pored intervencije predstavnika Kvinte, kao i međunarodnih organizacija poput (EU, OEBS, KFOR) i dalje je neizvesno da li će konačna sudska odluka biti sprovedena, jer se lokalne vlasti nisu obavezale da će trajno obustaviti radove u specijalnoj zaštićenoj zoni.

Od predstavnika Prištine ćete verovatno i danas čuti neistine koje 20 godina ovde ponavljaju o srpskom kolonijalizmu i navodnom genocidu izvršenom nad Albancima. Da budem jasan, svaka žrtva zaslužuje pravdu i svaki zločinac mora biti kažnjen. Ali to mora da važi za sve. Srbija dvadeset godina ukazuje da je neophodno procesuirati i počinioce stravičnih zločina koje je teroristička Oslobođilačka vojska Kosova počinila nad Srbima, Romima i samim Albancima na Kosovu i Metohiji. Istovremeno, godinama od Prištine čujemo samo priče o albanskim žrtvama, stradanju nedužnih civila, „čisto i neokaljanoj borbi“ Oslobođilačke vojske Kosova. Formiranje Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva pre više od pet godina govori nam da postoji i druga strana priče. Iako je od formiranja suda prošlo više od pet godina, pozdravljamo

podizanje prvih optužnica, ali sa ogromnom zabrinutošću gledamo na sve aktivnosti Prištine usmerene na dezavuisanje rada suda, njegovo formalno ograničavanje i onemogućavanje funkcionisanja, pa čak i pokušaje njegovog ukidanja. Posebno nas brine delovanje u pravcu zastrašivanja svedoka i otkrivanja njihovog identiteta. Nečuveno je da je Specijalno tužilaštvo smatralo neophodnim da, pre formalnog podizanja optužnice, u javnost izađe sa optužbama protiv Tačija, Veselija i drugih lica, koje uključuju ratne zločine i zločine protiv čovečnosti, ubistva, prisilne nestanke, progon i mučenje. Na ovaj korak Tužilaštvo se odlučilo zbog, kako je samo navelo, "ponavljanih napora Hašima Tačija i Kadrija Veselija da opstruišu i podrivaju rad Specijalnog suda". I sam generalni sekretar u svom izveštaju skreće pažnju na ovaj problem.

Nečuvena je i inicijativa o donošenju zakona o „zaštiti vrednosti tzv. Oslobodilačke vojske Kosova" u trenutku kada se podižu optužnice protiv njenih pripadnika za najteža krivična dela. Kako sve ovo nekome objasniti: aktuelni predsednik tzv. Kosova na sve načine pokušava da ukine sud, koji je sama Priština osnovala, kako bi izbegao optužnicu i suđenje za počinjene zločine. Kako objasniti to što se jednog dana u sedištu tzv. veterana Oslobodilačke vojske Kosova pojavila maskirana osoba i donela hiljade i hiljade dokumenata, uključujući i predloge optužnica, svedočenja zaštićenih svedoka sa njihovim imenima i podacima? Ovako nešto nismo videli ni u holivudskim trilerima.

Mi se zaista nadamo da će, uprkos svim ovim neverovatnim dešavanjima i opstrukcijama, sud uspeti da sprovede procese u cilju dostizanja pravde za žrtve strašnih zločina.

Čenjene članice Saveta bezbednosti, Suvišno je da ponavljam da je prisustvo UNMIK na Kosovu i Metohiji i dalje neophodno i da očekujemo da ova misija nastavi sa aktivnim sprovođenjem svog mandata, a podjednako je važno i prisustvo EULEKS zbog angažmana u oblasti vladavine prava i KFOR kao glavnog garanta bezbednosti.

U kontekstu aktivnosti KFOR, dozvolite mi samo da izrazim ozbiljnu zabrinutost zbog uvođenja prakse da snage KFOR realizuju zajedničke patrole sa snagama «Kosovske policije» u blizini administrativne linije, što nije u skladu sa važećim bezbednosnim okvirima, prema kojima su snage KFOR jedini partner Vojsci Srbije u obezbeđenju administrativne linije. Razloge za zabrinutost daju i izjave zvaničnika Prištine o nameri uvođenja služenja obaveznog vojnog roka u trajanju od tri meseca.

U pitanju je najava još jednog jednostranog i neprihvatljivog akta Prištine, koji bi bio suprotan Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija i uspostavljenom mandatu KFOR, kao jedine legalne i legitimne vojne strukture u Pokrajini.

Poštovani gospodine predsedniče,

Početkom septembra načinili smo korak u dobrom smeru. Ekonomska saradnja je važna za buduće političke dogovore, ali put do političke normalizacije je dug. Razgovori koje smo nastavili u Briselu nisu laki, jer između nas i dalje postoje značajne razlike u pristupu, ali iskreno verujemo da je dijalog jedini mogući način da dugoročno rešimo naše probleme i obezbedimo bolje odnose, mir i stabilnost u regionu.

Zahvaljujem se na pažnji. "